

hribih. Junaško se je spopadala s preprekami, ki pa so postajale vse višje in jih je vse težje premagovala. V Stolu, kjer je opravljala težaško fizično delo, so se gospodarske razmere zaostriale. Anko so uvrstili na seznam čakajočih, presežnih delavcev. Čas čakanja se je iztekal, morala bi med brezposelne, bala se je, da bo izgubila stanovanje, razbohotila pa se je tudi zahrbtna bolezen. Vse manj je bilo denarja in nikoli ni vedela, kaj ji prinaša nov dan. Vendar Anka ni kazala obupa. Tiho je bojevala svoj boj in večkrat ponosno zatrijevala, da je prava Trzinka in hribovka. Obiskovala je gore, trzinske gozdove in travnike in verjeli smo, da bo le srečno izbojevala svojo bitko. Žal pa ji usoda tudi tokrat ni bila naklonjena. Nekega sivega dne, ko nebo ni vedelo, ali naj joče ali naj se odene v sivino, je med nas udarila strašna novica: Anke ni več med nami! Ugasnilo je življenje, polno nezasluzenega trpljenja, a tudi polno drobnih, skoraj neopaznih radosti, ki so kot kamenčki mozaika lepšale Ankin boj in bivanje. Tudi v naših srcih bo ostal droban, svetel kamenček spomina na našo Anko.

Miro Štebe
in člani PD Onger Trzin

70 let Ivana Razborška

Dne 26. februarja je praznoval 70-letnico svojega planinsko in kulturno bogatega življenja **Ivan Razboršek**, ki še vedno ustvarja in dopolnjuje zbirko slovenske krasilne umetnosti.

Rojen je bil v Skopju, kjer je oče tedaj služboval. Odraščal je v Makedoniji z vrstniki, ki se v osnovni šoli takrat niso smeli pogovarjati v materinem jeziku. S slovensko ornamentiko se je srečal že leta 1932, ko mu je oče iz Slovenije prinesel šolski knjigi, citanko in računico, z ilustracijami **Maksima Gasparija**. Leta 1934 je bil oče premeščen v Slavonsko Požego, kjer je

Ivan spoznal tudi slavonsko folkloro, bogato in pestro ornamentiko, v kateri se je čutil tudi vpliv češkega, slovaškega in madžarskega kulturnega izročila in izvirne ljudske umetnosti.

V drugi polovici 1940. leta je bil oče premeščen v Zagreb. Ivan je tedaj kot 17-letnik spoznaval že tretje kulturno okolje. Včlanil se je v društvo »Slovenski dom« in v planinsko društvo. Vojnemu je preprečila sistematični študij slavistike in umetnosti na umetnostni akademiji. Na željo staršev se je vpisal na srednjo tehnično šolo in se izšolal za elektrotehniko. V prostem času je hodil v gore v okolici Zagreba in Samobora. S slovenskimi gorami se je srečal 11. avgusta 1946, ko je bil udeleženelec prvega povojnega vzpona na Triglav pod geslom »Triglav v svobodi«. Ta vzpon je pomenil začetek njegovega organiziranega delovanja v planinstvu in alpinizmu, saj je šest let kasneje, 25. maja 1952, dobil alpinistično diplomu.

Leta 1946 je bil vpoklican na služenje vojaškega roka v Prištino, kjer je ves prosti čas izkoristil za spoznavanje etnografskega bogastva Kosova, pa tudi albanske in srbske ornamentike.

Kot delegat planinskega društva Zagreb je sodeloval v organizacijskih pripravah na III. medrepubliško srečanje planincev v Gorskem Kotarju na Fužinah, od koder je šel tudi partizanski pohod Fužine—Risnjak—Platak.

Ivan Razboršek se je kot delegat PD Zagreb udeležil prvega kongresa planincev Jugoslavije. Bil je leta 1954 ustanovitelj planinskega društva »Rade Končar«, za kar je ob 30-letnici ustanovitve društva prejel posebno diplomu.

V letu 1954 je prišel v Ljubljano, si ustvaril družino in dom ter se 24. maja 1956 včlanil v planinsko društvo Ljubljana-Matica. V podjetju Iskra, kjer je bil zaposlen, je organiziral iniciativni odbor za ustanovitev planinskega društva. Kmalu so ga v resnici ustanovili, Ivan pa je postal predsednik komisije za kulturo in glavni urednik internege časopisa Iskre. Leta 1965 se je aktivno vključil v delo meddruštvenega odbora planinskih društev ljubljanske regije kot organizator kulturnih aktivnosti v društvih in kulturnih programov na vsakoletnih taborih teh društev. Za svoje planinske dejavnosti je že 12. februarja 1977 prejel srebrni častni znak PZS, 13. decembra 1980 pa zlati častni znak PZS. Polnih 12 let je bil predsednik komisije za kulturo in izobraževanje pri PZS, aktivno pa je delal pri društvih v Iskri, Črnučah in Ljubljana-Matica, kar se je odražalo tudi v delu MDO ljubljanske regije. Za to delo je leta 1976 na proslavi v Kamniški Bistrici prejel častni znak MDO.

Leta 1983 se je upokojil in zaradi bolezni tudi omejil pohode v gore, kratki izleti, kolikor jih je še zmožel, pa so bili na hribočke in vzpetine v bližnji ljubljanski okolici. Na svojih pohodih je nabiral rastline, liste in cvetove, jih sušil in iz njih delal fotograme, s čimer je obdržal stik z

naravo ter to prenašal in združeval z narodno romantiko.

Vse svoje življenje je Ivan posvetil naravi in njeni umetnosti ali umetnosti, izhajajoči iz narave. To je združeval z narodovo likovno umetnostjo, iz tega je ustvarjal krasilno umetnost z abstraktnimi, tehničnimi in prirodnimi prvini in motivi. Naš ljudski okrasek je bil v zadnjih letih dokaj zavržen, izpodrival ga je industrijski kič in prav gotovo je po zaslugi Ivana Razborška ohranjenih preko 6000 krasilnih motivov in prvini iz Slovenije; izdelal je 750 osnutkov za tapiserije in gobeline, sodeloval je na 71 skupinskih razstavah po Sloveniji in Jugoslaviji, razstavljal svoje ekslibrise v 17 državah Evrope in v Tokiu, imel je 168 samostojnih razstav v galerijah, tovarnah, trgovskih podjetjih, šolah in še bi lahko naštevali. Vse to njegovo polno in bogato delo, izhajajoče iz planinstva in narave, pa se je manifestiralo v odprtju samostojne galerije krasilne umetnosti v sevnickem gradu. Posvetil jo je svoji materi, ki je bila rojena v Sevnici. Galerija je bila odprta 26. novembra 1987, skupščina občine Sevnica mu je 7. oktobra 1988 na slavnostni seji podelila medaljo za dosežene uspehe na likovnem področju, ZKO Slovenije pa mu je podelila najvišje odlikovanje — odličje svobode z zlatim vencem.

Slovenska krasilna umetnost je sedaj bogatejša za mnoge publikacije, tako za mapo okraskov, ki naj bi služila predvsem predšolskim otrokom in učencem osnovnih šol. Mednarodni fond je bogatejši za predstavitev slovenske umetnosti v katalogih, ki so izšli za 18. mednarodni kongres ekslibristov v Linzu leta 1980, za 19. mednarodni kongres v Oxfordu leta 1982, za 20. kongres v Weimarju leta 1984 ter za edicijo ob 1300-letnici Bolgarije, za kar je dobil srebrno diplomu. Za 21. kongres v Utrechtu na Nizozemskem je prispeval 30 ekslibrisov, po en motiv iz vsake evropske države. Slovenski koledar z 23 ekslibrisi in člankom je izšel leta 1982, v letu 1992 pa je izšlo njegovo

življenjsko delo v knjigi »Slovenska krasilna umetnost«, ki jo je izdala Mohorjeva družba v Celju v redni zbirki za leto 1992. Lani je zaradi povpraševanja po knjigi izšel tudi prvi ponatis.

Našemu Ivanu želimo, naj mu trdna volja in njegova narava ohranjata zdravje in moč za delo, s katerim je znal povezovati slovensko planinstvo in ornamentiko na tako izviren način ter to v dediščino zapušča slovenskemu narodu.

Marjan Oblak

Planinski pohodi

Začno se že 2. januarja na Dobrovlje in Radojč. Prvi se je pričel v Braslovčah in ga prireja PD Dobrovlje do doma na Dobrovljah, drugi pa iz Šaleka na Radojč v organizaciji PD Velenje. Oba sta kar prava za uvod v novo leto. Le eden od njih je zapisan v koledarju planinskih akcij in koledarju športnih prireditev 1994 v založbi Športne unije Slovenije »Šport za vse«. Dobro bi bilo, ko bi bili datumi usklajeni v obeh. — Vreme ni bilo preveč zimsko. Dobrovlje so imele le malo snega, tako da je bila velika skakalnica na pobočju Mandrge komajda bela, sledi smučine ni bilo nobene in je menda nikoli ne bo; bil je le poseg v naravo.

PD Zreče organizira že petnajsto leto zapored pohod na Osankarico v spomin na zadnji boj Pohorskega bataljona. Letos je bil od Peska do Osankarice z zaključkom v Zrečah. Bilo je nad 300 udeležencev, med udeleženci vseh pohodov pa so bili **Miro Žolnir** iz Velenja, **Milan Gombač** iz Polul in **Jože Čede** iz Dramelj, ki se redno udeležuje pohodov v naši dolini. Petnajst pohodnikov je dobilo priznanje za 10-kratno udeležbo. Pohodniki so bili kar iz 32 planinskih društev.

V nedeljo po tem je bil pohod krajanov k domu pod Reško planino iz Prebolda.

Naslednji vikend sta bila dva planinska plesa, v Velenju in Žalcu. Dopoldne pa je bil 20. zbor markacistov Savinjske območne skupine na Šentjungerti. 22. februarja je bil 12. planinski pohod pod geslom Zdravju naproti iz Paške vasi na Goro Oljko v organizaciji PD Polzela. Pohod je šel po delu Šaleška planinske poti, ki letos praznuje 20-letnico obstoja, in je bil posvečen tudi 90-letnici Šaleške podružnice SPD, ki je v začetku svojega delovanja označila pot iz Šoštanja na Goro Oljko. Vpisanih pohodnikov z izkaznico je bilo nekaj nad tristo, prvič jih je bilo na pohodu 110. Deseti pohod so letos opravili trije, med njimi **Hinko Lebinger** iz Litije.

Prvo nedeljo v februarju je tradicionalni pohod na Ramsakov vrh, ki ga organizira PD Vinska gora. Konec je bil pri koči na Lopatniku z udeležbo okoli 200 pohodnikov.

Naslednjo soboto je bil 13. planinski pohod po delu planinske poti 14. divizije (Dramlje—Straža—Slemene) in dalje v Špitalič mimo